

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61- 14/08/AK -9

Łódź, dnia 17 czerwca 2008 r.

DECYZJA Nr RŁO 26/2008

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Biuru Podróży EUROTRANS PKS Spółka z o.o., ul. Żabia 40, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, poprzez stosowanie we wzorcu umowy pn.: „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.” postanowień umownych o treści:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, siła wyższa, itp.). W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty (...) Uczestnikowi nie przysługuje z tego powodu jakiegokolwiek odszkodowanie”;
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie obciąży Uczestnika kosztami reklamacji, za wyjątkiem uzasadnionej opłaty manipulacyjnej, jeżeli Uczestnik najpóźniej w dniu w chwili odstąpienia od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z tej umowy.”;
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub, leżących po stronie uczestnika.”;
- „Ewentualne reklamacje należy składać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji do pilota/rezydenta B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. lub do wskazanego w programie,

lub w voucherze przedstawiciela B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. za granicą bądź telefonicznie do organizatora imprezy (...),

- „Uzupełnienie składanych reklamacji powinno być składane w formie pisemnej w B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. w ciągu 7 dni od daty zakończenia imprezy.”,
- „Oferty specjalne oraz ofert z ostatniej chwili (last minute) oferowane przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie podlegają reklamacji, ze względu na swój specyficzny charakter oraz na możliwość występowania zmiennych warunków realizacji świadczeń.”,
- „Podczas trwania imprezy B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie bierze na siebie odpowiedzialności za:
  - d) zagubiony bądź uszkodzony bagaż, w którym to przypadku uczestnik w sprawie o odszkodowanie winien zwrócić się bezpośrednio do przewoźnika.” (Rozdział III pkt 14)
  - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą ubezpieczeniową, z którą zawarł Umowę.” (Rozdział III pkt 15) – które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Wszelkie spory mogące wyniknąć z tytułu realizacji Umowy będą rozstrzygane polubownie, a w razie braku porozumienia przez Sąd właściwy dla siedziby B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.”,

i przyjęciu zobowiązania Biura Podróży EUROTRANS PKS Spółka z o.o., ul. Żabia 40, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, do zaniechania tych działań poprzez opracowanie do dnia 30 czerwca 2008 r. nowego wzorca nie zawierającego postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym do dnia 10 lipca 2008 r.:

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 30 czerwca 2008 r. poprzez wprowadzenie zmian we wzorcu umowy „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.” zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa oraz **do dnia 10 lipca 2008 r.** poprzez wycofanie z istniejących już w obrocie prawnym umów postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Biuro Podróży EUROTRANS PKS Spółka z o.o., ul. Żabia 40, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, **obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania:**

- **do dnia 4 lipca 2008 r. doręczenie nowego wzorca umowy,**
- **do dnia 14 lipca 2008 r. dowodów potwierdzających** aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym zawierających kwestionowane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowienia wzorca umowy „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.”.

Uzasadnienie

W dniu 20 grudnia 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezes Urzędu”) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu badanie rynku świadczenia usług turystycznych w zakresie stanu konkurencji na tym rynku oraz stanu ochrony praw konsumentów, w szczególności w zakresie możliwych naruszeń praw konsumentów w związku ze stosowaniem niedozwolonych postanowień umownych. W ramach ww. postępowania dokonał między innymi kontroli wzorców umowy stosowanych przez Biuro Podróży EUROTRANS PKS Spółka z o.o., ul. Żabia 40, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski (zwana dalej: „Spółka”). W wyniku kontroli Prezes Urzędu ustalił, że Spółka we wzorcu umowy „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.” (zwany dalej: „wzorzec umowy”) stosuje postanowienia o treści:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, siła wyższa, itp.). W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty (...) Uczestnikowi nie przysługuje z tego powodu jakiegokolwiek odszkodowanie.” (Rozdział I pkt 12),
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie obciąży Uczestnika kosztami reklamacji, za wyjątkiem uzasadnionej opłaty manipulacyjnej, jeżeli Uczestnik najpóźniej w dniu w chwili odstąpienia od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z tej umowy.” (Rozdział II pkt 6 wzorca umowy),
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub, leżących po stronie uczestnika.” (Rozdział III pkt 8 wzorca umowy),
- „Ewentualne reklamacje należy składać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji do pilota/rezydenta B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. lub do wskazanego w programie, lub w voucherze przedstawiciela B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. za granicą bądź telefonicznie do organizatora imprezy (...)” (Rozdział III pkt 3 wzorca umowy),
- „Uzupełnienie składanych reklamacji powinno być składane w formie pisemnej w B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. w ciągu 7 dni od daty zakończenia imprezy.” (Rozdział III pkt 5 wzorca umowy),
- „Oferty specjalne oraz ofert z ostatniej chwili (last minute) oferowane przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie podlegają reklamacji, ze względu na swój specyficzny charakter oraz na możliwość występowania zmiennych warunków realizacji świadczeń.” (Rozdział III pkt 10 wzorca umowy),
- „Podczas trwania imprezy B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie bierze na siebie odpowiedzialności za:
  - d) zagubiony bądź uszkodzony bagaż, w którym to przypadku uczestnik w sprawie o odszkodowanie winien zwrócić się bezpośrednio do przewoźnika.” (Rozdział III pkt 14 wzorca umowy),
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym

kwoty gwarantowane polisą ubezpieczeniową, z którym zawarł Umowę.” (Rozdział III pkt 15 wzorca umowy),

- „Wszelkie spory mogące wynikać z tytułu realizacji Umowy będą rozstrzygane polubownie, a w razie braku porozumienia przez Sąd właściwy dla siedziby B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.” (Rozdział IV pkt 2 wzorca umowy),

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 cytowanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W wyniku przeprowadzonej analizy Prezes Urzędu ustalił, że postanowienie wskazane w Rozdziale I pkt 12 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) (zwany dalej: „Rejestr”) pod pozycją 1149, w dniu 26 kwietnia 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 lutego 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 56/06, o treści: "Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie.". Postanowienie wskazane w Rozdziale II pkt 6 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 258, w dniu 22 lutego 2005 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 95/03, o treści: „W przypadku gdy klient odstępujący od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej, która przyjmuje obowiązki wynikające z tej umowy klient zobowiązany jest zapłacić opłatę manipulacyjną”. Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 8 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 186, w dniu 7 grudnia 2004 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 83/04, o treści: Biuro Podróży nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub leżących po stronie uczestnika”. Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 3 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 184 w dniu 7 grudnia 2004 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 83/03, o treści: „Biuro Podróży jest odpowiedzialne za przebieg imprezy zgodny z programem oraz za umówioną jakość świadczeń. Ewentualne reklamacje należy zgłaszać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji na piśmie do pilota/rezydenta Biura Podróży lub do wskazanego w programie lub na voucherze przedstawiciela Biura Podróży za granicą bądź faksem do organizatora imprezy, który dołoży wszelkich starań aby usunąć przyczyny reklamacji, w tym w miarę możliwości poprzez zapewnienie uczestnikowi świadczeń zastępczych”. Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 5 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1110 w dniu 10 kwietnia 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 lutego 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 174/05, o treści: " W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy uczestnik ma prawo zgłosić reklamację Organizatorowi imprezy w siedzibie GO TOUR w Warszawie 00-024, Al. Jerozolimskie 44 lok. 1029 do 7 dni kalendarzowych od daty

ukończenia imprezy.". Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 10 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 173, w dniu 18 listopada 2004 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 maja 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 104/03, o treści: „W przypadku zakupu imprez po cenach promocyjnych, last minute, specjalnych nie podlegają one reklamacji (...)”. Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 14d wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 798, w dniu 3 sierpnia 2006 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 maja 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 5/05, o treści: „Organizator nie odpowiada za bagaż Klienta skradziony, zniszczony lub zaginiony w czasie trwania imprezy”. Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 15 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1087, w dniu 27 marca 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 160/05, o treści: „Biuro wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków, utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą generalną Signal Iduna lub innego towarzystwa ubezpieczeniowego, z którym Biuro zawarło umowy ubezpieczenia”. Postanowienie wskazane w Rozdziale IV pkt 2 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1059, w dniu 21 marca 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 grudnia 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 152/05, o treści: „Jeżeli strony nie dojdą do porozumienia polubownie wówczas reklamacja umowy podlega rozstrzygnięciu przez Sąd właściwy dla Organizatora”.

W dniu 24 kwietnia 2008 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-10/08 (dowód: karty Nr 1 – 3) postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na godzącym w nie, bezprawnym stosowaniu we wzorcu umowy postanowień o treści:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, siła wyższa, itp.). W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty (...) Uczestnikowi nie przysługuje z tego powodu jakiegokolwiek odszkodowanie.” (Rozdział I pkt 12) - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie obciąży Uczestnika kosztami reklamacji, za wyjątkiem uzasadnionej opłaty manipulacyjnej, jeżeli Uczestnik najpóźniej w dniu w chwili odstąpienia od umowy wskaże osobę spełniająca warunki udziału w imprezie i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z tej umowy.” (Rozdział II pkt 6) - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub, leżących po stronie uczestnika.” (Rozdział III pkt 8) - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Ewentualne reklamacje należy składać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji do pilota/rezydenta B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. lub do wskazanego w programie, lub w voucherze przedstawiciela B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. za granicą bądź

telefonicznie do organizatora imprezy (...)" (Rozdział III pkt 3) - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,

- „Uzupełnienie składanych reklamacji powinno być składane w formie pisemnej w B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. w ciągu 7 dni od daty zakończenia imprezy.” (Rozdział III pkt 5) - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Oferty specjalne oraz ofert z ostatniej chwili (last minute) oferowane przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie podlegają reklamacji, ze względu na swój specyficzny charakter oraz na możliwość występowania zmiennych warunków realizacji świadczeń.” (Rozdział III pkt 10) – które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Podczas trwania imprezy B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie bierze na siebie odpowiedzialności za:
  - d) zagubiony bądź uszkodzony bagaż, w którym to przypadku uczestnik w sprawie o odszkodowanie winien zwrócić się bezpośrednio do przewoźnika.” (Rozdział III pkt 14)
- które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą ubezpieczeniową, z którą zawarł Umowę.” (Rozdział III pkt 15) – które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Wszelkie spory mogące wyniknąć z tytułu realizacji Umowy będą rozstrzygane polubownie, a w razie braku porozumienia przez Sąd właściwy dla siedziby B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.” (Rozdział IV pkt 2) – które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 cytowanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w piśmie z dnia 14 maja 2008 r. (dowód: karta Nr 16-20) Spółka poinformowała, że podjęła starania w celu skorygowania umów o świadczenie usług turystycznych oraz aby zaistniała sytuacja nigdy już nie miała miejsca. Natomiast w piśmie z dnia 5 czerwca 2008 r. Spółka oświadczyła, że wykreśliła z wzorca umowy postanowienia kwestionowane przez Prezesa Urzędu, podjęła działania w celu opracowania nowego wzorca umowy i zobowiązała się do wyeliminowania z obrotu prawnego umów zawierających kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia. Spółka wystąpiła z wnioskiem o wyznaczenie przez Prezesa Urzędu terminu do usunięcia stwierdzonych uchybień i wydania w przedmiotowym postępowaniu decyzji w trybie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) (zwana dalej: „ustawa o okik.”) (dowód: karta Nr 21).

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

Spółka jest przedsiębiorcą wpisanym w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000017858 i prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Biuro Podróży EUROTRANS

PKS Spółka z o.o. Spółka między innymi świadczy usługi turystyczne (dowód: karta Nr 11-12).

Przedmiotem analizy Prezesa Urzędu w ramach niniejszego postępowania był wzorzec umowy „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.”. Jest to wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16. poz. 93, ze zm.) (zwana dalej: „k.c.”).

We wskazanych powyżej wzorze umowy Spółka ustaliła jednostronnie następujące postanowienia:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, siła wyższa, itp.). W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty (...) Uczestnikowi nie przysługuje z tego powodu jakiegokolwiek odszkodowanie.” (Rozdział I pkt 12 wzorca umowy),
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie obciąża Uczestnika kosztami reklamacji, za wyjątkiem uzasadnionej opłaty manipulacyjnej, jeżeli Uczestnik najpóźniej w dniu w chwili odstąpienia od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z tej umowy.” (Rozdział II pkt 6 wzorca umowy),
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub, leżących po stronie uczestnika.” (Rozdział III pkt 8 wzorca umowy),
- „Ewentualne reklamacje należy składać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji do pilota/rezydenta B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. lub do wskazanego w programie, lub w voucherze przedstawiciela B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. za granicą bądź telefonicznie do organizatora imprezy (...)” (Rozdział III pkt 3 wzorca umowy),
- „Uzupełnienie składanych reklamacji powinno być składane w formie pisemnej w B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. w ciągu 7 dni od daty zakończenia imprezy.” (Rozdział III pkt 5 wzorca umowy),
- „Oferty specjalne oraz ofert z ostatniej chwili (last minute) oferowane przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie podlegają reklamacji, ze względu na swój specyficzny charakter oraz na możliwość występowania zmiennych warunków realizacji świadczeń.” (Rozdział III pkt 10 wzorca umowy),
- „Podczas trwania imprezy B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie bierze na siebie odpowiedzialności za:
  - d) zagubiony bądź uszkodzony bagaż, w którym to przypadku uczestnik w sprawie o odszkodowanie winien zwrócić się bezpośrednio do przewoźnika.” (Rozdział III pkt 14 wzorca umowy),
- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą ubezpieczeniową, z którym zawarł Umowę.” (Rozdział III pkt 15 wzorca umowy),
- „Wszelkie spory mogące wynikać z tytułu realizacji Umowy będą rozstrzygane polubownie, a w razie braku porozumienia przez Sąd właściwy dla siedziby B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.” (Rozdział IV pkt 2 wzorca umowy).

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

- Postanowienie wskazane w Rozdziale I pkt 12 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1149, w dniu 26 kwietnia 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 lutego 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 56/06, o treści: "Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie."
- Postanowienie wskazane w Rozdziale II pkt 6 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 258, w dniu 22 lutego 2005 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 95/03, o treści: „W przypadku gdy klient odstępujący od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej, która przyjmuje obowiązki wynikające z tej umowy klient zobowiązany jest zapłacić opłatę manipulacyjną”.
- Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 8 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 186, w dniu 7 grudnia 2004 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 83/04, o treści: Biuro Podróży nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub leżących po stronie uczestnika”.
- Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 3 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 184 w dniu 7 grudnia 2004 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 83/03, o treści: „Biuro Podróży jest odpowiedzialne za przebieg imprezy zgodny z programem oraz za umówioną jakość świadczeń. Ewentualne reklamacje należy zgłaszać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji na piśmie do pilota/rezydenta Biura Podróży lub do wskazanego w programie lub na voucherze przedstawiciela Biura Podróży za granicą bądź faksem do organizatora imprezy, który dołoży wszelkich starań aby usunąć przyczyny reklamacji, w tym w miarę możliwości poprzez zapewnienie uczestnikowi świadczeń zastępczych”.
- Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 5 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1110 w dniu 10 kwietnia 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 lutego 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 174/05, o treści: " W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy uczestnik ma prawo zgłosić reklamację Organizatorowi imprezy w siedzibie GO TOUR w Warszawie 00-024, Al. Jerozolimskie 44 lok. 1029 do 7 dni kalendarzowych od daty ukończenia imprezy."
- Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 10 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 173, w dniu 18 listopada 2004 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i

Konsumentów z dnia 20 maja 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 104/03, o treści: „W przypadku zakupu imprez po cenach promocyjnych, last minute, specjalnych nie podlegają one reklamacji (...)”.

- Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 14d wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 798, w dniu 3 sierpnia 2006 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 maja 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 5/05, o treści: „Organizator nie odpowiada za bagaż Klienta skradziony, zniszczony lub zaginiony w czasie trwania imprezy”.
- Postanowienie wskazane w Rozdziale III pkt 15 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1087, w dniu 27 marca 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 160/05, o treści: „Biuro wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków, utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą generalną Signal Iduna lub innego towarzystwa ubezpieczeniowego, z którym Biuro zawarło umowy ubezpieczenia”.
- Postanowienie wskazane w Rozdziale IV pkt 2 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 1059, w dniu 21 marca 2007 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 grudnia 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 152/05, o treści: „Jeżeli strony nie dojdą do porozumienia polubownie wówczas reklamacja umowy podlega rozstrzygnięciu przez Sąd właściwy dla Organizatora”.

Prezes Urzędu zważył co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o okik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ustawy o okik, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Za bezprawne działanie przedsiębiorcy uznaje się między innymi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.). Wskazany przepis zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Stwierdzenie praktyki określonej w art. 24 ustawy o okik wymaga wykazania, że spełnione zostały łącznie trzy przesłanki:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1) Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o okik, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.) jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 ww. ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do

rejestr przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis art. 2 ww. ustawy definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Podmiot przeciwko któremu toczy się postępowanie to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością będąca spółką kapitałową, której odrębna ustawa przyznaje osobowość prawną. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2000 r. Nr 94, poz. 1037 ze zm.), spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji z chwilą wpisu do rejestru staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i uzyskuje osobowość prawną. Jak wskazano powyżej, Spółka, będąca stroną niniejszego postępowania prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Biuro Podróży EUROTRANS PKS Spółka z o.o. z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim i jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym od numerem – 0000017858. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność związana z turystyką.

Prezes Urzędu stwierdza, że Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

Ad. 2) Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby miało ono charakter bezprawny.

Art. 24 ust. 2 ustawy o okik zawiera przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przysłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków, Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność Rejestru oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznanymi dokonanych w nim wpisów. W rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie takich postanowień do Rejestru, oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru, dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do Rejestru. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o okik¹ dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1149 do Rejestru:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, siła wyższa, itp.). W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty (...) Uczestnikowi nie przysługuje z tego powodu jakiegokolwiek odszkodowanie.”

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1149 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie.”

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r. (sygnatura akt XVII AmC 56/06) uznał, iż ww. postanowienie narusza art. 385³ pkt 2, gdyż prowadzi do wyłączenia lub istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Tymczasem ustawa o usługach turystycznych w art. 11 a precyzuje okoliczności wyłączające odpowiedzialność organizatora turystyki takie jak: działanie lub zaniechanie klienta, działanie lub zaniechanie osób trzecich, nie uczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli działań tych lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, siła wyższa. Stosownie zaś do treści art. 14 ust.7 w/w ustawy klient nie może dochodzić odszkodowania za niewykonanie umowy, chyba że odwołanie imprezy turystycznej nastąpiło z powodu: zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników, niż liczba minimalna, a organizator powiadomił o tym klienta na piśmie w uzgodnionym terminie, siły wyższej. Przez użycie sformułowania przyczyny niezależne i niezawinione, jak też przykładowe przytoczenie okoliczności mieszczących się w tym pojęciu, innych aniżeli wynikające wprost z ustawy o usługach turystycznych, zapis ten zmierza do niezgodnego z przepisami wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności.

---

¹ W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Na podstawie art. 137 ww. ustawy straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Obecnie praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Niektóre z przytoczonych okoliczności jak np. decyzje władz państwowych, niemożność spełnienia świadczenia mogą mieć zresztą związek z zawinionymi działaniami lub zaniechaniami organizatora turystyki. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1149 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyłącza odpowiedzialność organizatora turystyki, z tytułu powstania szkód, za działanie lub zaniechanie, do których powstania mógł się przyczynić w następstwie działania np.: decyzji władz państwowych, siły wyższej, itp. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 258 do Rejestru:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie obciąży Uczestnika kosztami reklamacji, za wyjątkiem uzasadnionej opłaty manipulacyjnej, jeżeli Uczestnik najpóźniej w dniu w chwili odstąpienia od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z tej umowy.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 258 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Rozdziale II pkt 6 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją 258, w dniu 22 lutego 2005 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 października 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 95/03, o treści: „W przypadku gdy klient odstępujący od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej, która przyjmuje obowiązki wynikające z tej umowy klient zobowiązany jest zapłacić opłatę manipulacyjną””.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 19 października 2004 r. (sygnatura akt XVII AmC 95/03) zgodził się z argumentacją Prezesa Urzędu, że organizator turystyki wykorzystując swoją przewagę kontraktową oraz niezajomość prawa przez konsumentów, zamiast zwrotu kosztów narzucił konsumentowi obowiązek zapłaty opłaty manipulacyjnej ustalonej w stałej wysokości, jednakowej dla każdej imprezy turystycznej, niezależnej od terminu zawiadomienia o zmianie i niezależnej od kosztów konkretnej zamiany. Przyjęcie takiego rozwiązania umożliwia organizatorowi turystyki osiągnięcie o wiele większych korzyści niż gdyby stosował się do postanowień ustawy o usługach turystycznych. Tym samym zapłatę za cesję uprawnień w wysokości opłaty manipulacyjnej należy uznać za rażąco wygórowaną karę umowną i może być oceniane jako naruszające dyspozycję art. 385¹ § 1 k.c. i 385³ pkt 17 k.c. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 258 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień narzuca konsumentowi obowiązek zapłaty opłaty manipulacyjnej ustalonej w stałej wysokości, jednakowej dla każdej imprezy turystycznej, niezależnej od terminu zawiadomienia o zmianie i niezależnej od kosztów konkretnej zamiany – cesji umowy o świadczenie usług turystycznych. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 186 do Rejestru:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub, leżących po stronie uczestnika.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 186 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Biuro Podróży nie odpowiada za niedogodności zaistniałe w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn od niego niezależnych np. warunki atmosferyczne, decyzje państwowe, działanie innych okoliczności siły wyższej lub leżących po stronie uczestnika”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 27 października 2004 r. (sygnatura akt XVII AmC 83/03) uznał, iż ww. postanowienie narusza art. 385³ pkt 2 k.c., gdyż przyznaje organizatorowi turystyki uprawnienie do odwołania imprezy turystycznej z przyczyn od niej niezależnych wyłączając jednocześnie jej odpowiedzialność odszkodowawczą z tego tytułu względem klientów. Przedmiotowe postanowienie odwołując się do pojęcia „przyczyn niezależnych” zawęża określony w ustawie o usługach turystycznych zakres odpowiedzialności kontraktowej organizatora przewidziany w art. 11 a ustawy o usługach turystycznych. Tym samym nie wszystkie przyczyny niezależne od organizatora zwalniają go od odpowiedzialności za niewykonanie umowy. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 186 mogą zostać uznane za tożsame Każde z wyżej wymienionych postanowień poprzez zastosowanie wyłączenia odpowiedzialności „z przyczyn od niego niezależnych” zawęża określony w ustawie o usługach turystycznych zakres odpowiedzialności kontraktowej organizatora turystyki w takim samym zakresie. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 184 do Rejestru:

- „Ewentualne reklamacje należy składać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji do pilota/rezydenta B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. lub do wskazanego w programie, lub w voucherze przedstawiciela B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. za granicą bądź telefonicznie do organizatora imprezy (...)”

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 184 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Biuro Podróży jest odpowiedzialne za przebieg imprezy zgodny z programem oraz za umówioną jakość świadczeń. Ewentualne reklamacje należy zgłaszać pod rygorem możliwości ich odrzucenia bez rozpatrywania w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji na piśmie do pilota/rezydenta Biura Podróży lub do wskazanego w programie lub na voucherze przedstawiciela Biura Podróży za granicą bądź faksem do organizatora imprezy, który doloży wszelkich starań aby usunąć przyczyny reklamacji, w tym w miarę możliwości poprzez zapewnienie uczestnikowi świadczeń zastępczych”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 27 października 2004 r. (sygnatura akt XVII AmC 83/03) zgodził się z argumentacją Prezesa Urzędu i uznał, że postanowienie to narusza art. 385¹ § 1 k.c. i 385³ pkt 2 i pkt 21 k.c. Zgłoszenie reklamacji

jeszcze w trakcie imprezy należy tym samym uznać za prawo, a nie za obowiązek uczestnika. Zapis warunkujący odpowiedzialność organizatora od zgłoszenia reklamacji jeszcze w trakcie imprezy, w terminie 24 godzin od zaistnienia sytuacji będącej źródłem reklamacji jest ewidentnie niedozwolony. W trakcie trwania imprezy mogą zaistnieć okoliczności, które uniemożliwią uczestnikowi zgłoszenie reklamacji (np. uczestnik ulegnie wypadkowi). Ponadto, należy przyjąć, iż w trakcie imprezy uczestnik chce wykorzystać swój wolny czas na wypoczynek, a nie na prowadzenie sporu z organizatorem. Uczestnik może również wiązać swoje bezpieczeństwo z posiadaniem dobrych stosunków z organizatorem i jego przedstawicielami (dotyczy to w szczególności wyjazdów zagranicznych). W takiej sytuacji, pomimo istnienia przesłanek do złożenia reklamacji, może on nie być zainteresowany w antagonizowaniu sobie organizatora jeszcze w trakcie trwania imprezy. W takich przypadkach, zgodnie z ogólnymi zasadami, uczestnika winien obciążać obowiązek zgłoszenia reklamacji po zakończeniu imprezy i przedłożenia stosownych dowodów dla wykazania odpowiedzialności organizatora. Obowiązek ten jest jednocześnie prawem gwarantowanym mu przez art. 11a i art. 14 ustawy o usługach turystycznych. Zgodnie z ogólną regułą bieg terminu na złożenie reklamacji rozpoczyna się dopiero z chwilą wykonania umowy przez kontrahenta konsumenta, przez co należy rozumieć wykonanie usługi turystycznej jako całości. Jest to tym bardziej zasadne, jeśli uwzględnić, iż uczestnik może mieć w trakcie imprezy wiele powtarzających się zastrzeżeń do organizatora. W takiej sytuacji, zgodnie z kwestionowanym brzmieniem postanowienia, jest on zmuszony do składania wielu reklamacji. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 184 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyłącza odpowiedzialność organizatora z tytułu nienależytego wykonania umowy poprzez określenie bardzo krótkiego 24 godzinnego terminu na złożenie reklamacji i uzależnienia odpowiedzialność kontrahenta konsumenta od wykonania zobowiązań przez osoby, za pośrednictwem których kontrahent konsumenta zawiera umowę lub przy których pomocy wykonuje swoje zobowiązanie. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1110 do Rejestru:

- „Uzupełnienie składanych reklamacji powinno być składane w formie pisemnej w B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. w ciągu 7 dni od daty zakończenia imprezy.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1110 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy uczestnik ma prawo zgłosić reklamację Organizatorowi imprezy w siedzibie GO TOUR w Warszawie 00-024, Al. Jerozolimskie 44 lok. 1029 do 7 dni kalendarzowych od daty ukończenia imprezy.”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 26 lutego 2007 r. (sygnatura akt XVII AmC 174/05) uznał, że postanowienie art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego. Uznał, że zastosowany w ocenianym zapisie termin do składania reklamacji może powodować, iż klienci będą się wstrzymywać ze składaniem reklamacji z uwagi na krótki czas do jej złożenia. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zwrócił uwagę, że art. 11 ustawy o usługach turystycznych w przedmiocie umów z klientami – w zakresie nieuregulowanym ustawą – odsyła do przepisów kodeksu cywilnego. Oznacza to, że do terminu dochodzenia roszczeń klientów z powodu nienależytego wykonania umowy, znajdują

zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego dotyczące rękojmi za wady (art. 568 k.c.). Ponadto Sąd stwierdził, że zapis taki może prowadzić do ograniczenia prawa konsumenta do wniesienia reklamacji z powodu nienależytego wykonania umowy przez organizatora. W związku z powyższym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że powyższy zapis jest również sprzeczny z art. 385³ pkt 2 k.c. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do rejestru, o którym mowa wyżej, pod pozycją 1110, mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień ogranicza konsumentowi w takim samym stopniu możliwość złożenia reklamacji nie biorąc pod uwagę przepisów kodeksu cywilnego i tym samym ograniczenia prawa konsumenta do wniesienia reklamacji z powodu nienależytego wykonania umowy przez organizatora. Ponadto, zarówno Spółka, której został postawiony zarzut w przedmiotowym postępowaniu, jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 173 do Rejestru:

- „Oferty specjalne oraz ofert z ostatniej chwili (last minute) oferowane przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie podlegają reklamacji, ze względu na swój specyficzny charakter oraz na możliwość występowania zmiennych warunków realizacji świadczeń.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 173 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „W przypadku zakupu imprez po cenach promocyjnych, last minute, specjalnych nie podlegają one reklamacji (...)”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 20 maja 2004 r. (sygnatura akt XVII AmC 104/03) podzielił argumentację Prezesa Urzędu, wg której umowa dotycząca imprezy z oferty specjalnej, czy też last minute jest umową o świadczenie usług turystycznych w rozumieniu przepisów ustawy o usługach turystycznych. Oznacza to, że w stosunku do tej umowy znajduje zastosowanie przepisy ustawy o usługach turystycznych, w tym art. 11 a tej ustawy, dotyczący przesłanek wyłączających odpowiedzialność organizatora turystyki. Tym samym pozbawienie konsumenta możliwości zgłoszenia reklamacji w przypadku ofert last minute czy ofert specjalnych należy traktować jako próbę wyłączenia odpowiedzialności organizatora turystyki z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, co stanowi klauzulę abuzywną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i 385³ pkt 1 i 2 k.c. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do rejestru, o którym mowa wyżej, pod pozycją 173, mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyłączenia odpowiedzialności organizatora turystyki z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy w przypadku oferty last minute czy oferty specjalnej. Ponadto, zarówno Spółka, której został postawiony zarzut w przedmiotowym postępowaniu, jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 798 do Rejestru:

- „Podczas trwania imprezy B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. nie bierze na siebie odpowiedzialności za:

d) zagubiony bądź uszkodzony bagaż, w którym to przypadku uczestnik w sprawie o odszkodowanie winien zwrócić się bezpośrednio do przewoźnika.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 798 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Organizator nie odpowiada za bagaż Klienta skradziony, zniszczony lub zaginiony w czasie trwania imprezy”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 17 maja 2006 r. (sygnatura akt XVII AmC 5/05) uznał, że powyższa klauzula stanowi niedozwolone postanowienie umowne wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. i 385³ pkt 2 k.c. Przedmiotowa klauzula jest tak sformułowana, że każda kradzież, zniszczenie bądź zaginięcie bagażu w czasie trwania imprezy wyłącza odpowiedzialność organizatora. W ocenie Sądu, rozwiązanie takie wyłącza odpowiedzialność organizatora imprezy, także w przypadku gdy przechowanie bagażu jest organizowane przez niego bezpośrednio lub przez osoby działające na jego zlecenie (hotele, przewoźników itp.). Zdaniem Sądu, aby skutecznie wyłączyć swoją odpowiedzialność, organizator imprezy winien wskazać jakich sytuacji to dotyczy, wyłączając te przypadki, kiedy kradzież, zagubienie bądź zniszczenie wynikają z wyłącznej winy konsumenta. Czym innym jest bowiem zagubienie bagażu pozostawionego w miejscu publicznym (np. w restauracji, na plaży itp.), a czym innym zaś utrata bagażu pozostawionego w miejscu, które powinno być objęte ochroną przez organizatora imprezy, jak np. pokój hotelowy czy luki bagażowe w środkach transportu. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do rejestru, o którym mowa wyżej, pod pozycją 798, mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyłączenia odpowiedzialności organizatora turystyki z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy w sytuacji gdy utrata lub uszkodzenie bagażu nie wynikało z wyłącznej winy konsumenta. Ponadto, zarówno Spółka, której został postawiony zarzut w przedmiotowym postępowaniu, jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1087 do Rejestru:

- „B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o. wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą ubezpieczeniową, z którym zawarł Umowę”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1087 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Biuro wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieszczęśliwych wypadków, utraty zdrowia czy bagażu w zakresie przekraczającym kwoty gwarantowane polisą generalną Signal Iduna lub innego towarzystwa ubezpieczeniowego, z którym Biuro zawarło umowy ubezpieczenia”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 29 stycznia 2007 r. (sygnatura akt XVII AmC 160/05) stwierdził, iż postanowienie to spełnia przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego z art. 385³ pkt 1 i 2 k.c. Zapis ten prowadzi bowiem do wyłączenia lub istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, a nadto wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności za szkody na osobie. Ustawa o usługach turystycznych w art.

11a precyzuje okoliczności wyłączające odpowiedzialność organizatora turystyki za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Jednocześnie z art. 11 b w/w ustawy wynika uprawnienie do ograniczenia odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego klienta. Ograniczenie odpowiedzialności nie może jednak dotyczyć szkód na osobie. Zapis ten sprzeczny jest więc z treścią ustawy o usługach turystycznych, bowiem w sytuacji wypłaty przez ubezpieczyciela kwoty niższej od 2-krotności ceny imprezy, z góry ogranicza odpowiedzialność poniżej zastrzeżonej w ustawie granicy. Nadto zapis ten dotyczy również odpowiedzialności za szkody na osobie, a w takim przypadku nie jest dopuszczalne ograniczenie odpowiedzialności. Istnienie możliwości wykupienia dodatkowego ubezpieczenia przez konsumenta jest kwestią jego decyzji i organizator nie może tym uzasadniać ograniczenia własnej odpowiedzialności. Zrozumiałym jest, że organizator ubezpiecza swoich klientów od następstw nieszczęśliwych wypadków, celem obronienia się od ponoszenia wysokich kosztów ewentualnych odszkodowań, jednak nie oznacza to uprawnienia do wyłączenia odpowiedzialności ponad wysokość gwarantowanych przez ubezpieczyciela kwot. Nie może bowiem dobro konsumenta zostać uzależnione od dowolnej oceny organizatora imprezy turystycznej i wysokości opłacanej przez niego składki ubezpieczeniowej. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1087 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyłącza ogranicza odpowiedzialność organizatora z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania usługi turystycznej do wysokości ubezpieczenia a nadto wyłącza lub ogranicza odpowiedzialności za szkody na osobie, co jest niezgodne z ustawą o usługach turystycznych. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Spółkę we wzorcach umów następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1059 do Rejestru:

- „Biuro określa jako Sąd właściwy miejscowo do rozpoznania ew. sporów z Uczestnikiem Sąd w Końskich.”.

Równocześnie należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1059 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Jeżeli strony nie dojdą do porozumienia polubownie wówczas reklamacja umowy podlega rozstrzygnięciu przez Sąd właściwy dla Organizatora”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 14 grudnia 2006 r. (sygnatura akt XVII AmC 152/05) uznał, że postanowienie to narusza art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385³ pkt 23 k.c. Ww. przypadku pozwania konsumenta właściwym sądem będzie sąd według jego miejsca zamieszkania zgodnie z właściwością ustawową (art. 27 § 1 k.p.c.). Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1012 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień dotyczy wskazania sądu właściwego dla rozpoznania sporu wynikłego na gruncie umowy o świadczenie usług turystycznych i każde z nich ustala wyłączną właściwość sądu na podstawie siedziby przedsiębiorcy. Stosowanie obu postanowień wywołuje tożsame skutki, bowiem w przypadku powstania sporu na tle wykonywania umowy, postanowienia te bezprawnie narzucają konsumentom właściwość miejscową sądu i ograniczają ich prawa do wytoczenia powództwa, wynikające z przepisów k.c. o właściwości ogólnej i przemiennej. Ponadto, zarówno Spółka jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy

postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

Konsekwencją stosowania przez Spółkę postanowień wpisanych do Rejestru jest wprowadzenie do wzorców umów postanowień bezwzględnie zakazanych. Stosownie bowiem do art. 479⁴² § 1 k.p.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekając o uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jednocześnie zakazuje ich wykorzystywania. Sąd Najwyższy w cytowanej powyżej uchwale zaakceptował stanowisko, zgodnie z którym wpis postanowienia wzorca do Rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą we wszystkich wzorcach umów, pod rygorem sankcji z art. 58 k.c.

Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, stosowanie przez Spółkę we wzorcu umowy postanowień wskazanych w sentencji decyzji jest bezprawne.

Ad. 3) Przepisy ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnymi wzorcami umów zawierającymi postanowienia, które zostały wpisane do Rejestru lub są sprzeczne z ustawą o usługach turystycznych i zawarli, bądź mogli zawrzeć umowę ze Spółką. W tej sytuacji bezprawne zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Spółki.

Na skutek zamieszczenia we wzorcach umów postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone Spółka stosowała postanowienia, których stosowania zakazano. Takie działanie Spółki godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o okik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy o okik, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o okik, a przedsiębiorca któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak wykazano w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Spółka stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu nałożył na Spółkę obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania do dnia 30 czerwca 2008 r. poprzez wprowadzenie zmian we wzorcu umowy „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. „EUROTRANS” PKS Sp. z o.o.”, do dnia 4 lipca 2008 r. poprzez wycofanie z istniejących już w obrocie prawnym umów postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji.

Jednocześnie, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o okik, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na Spółkę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Stosownie do ww. przepisu, Prezes Urzędu wyznaczył Spółce termin złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania do dnia 4 lipca 2008 r. z opracowania i doręczenie nowego wzorca umowy, do dnia 14 lipca 2008 r. dowodów potwierdzających aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym zawierających kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorca umowy”.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

Biuro Podróży EUROTRANS PKS Spółka z o.o.
ul. Żabia 40
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

